

DAVRANIŞSAL COĞRAFYA

Davranışsal Coğrafyanın GeliŐimi ve Tarihsel Arka plan

Davranışsal coğrafya, 1960'larda ve 1970'lerde etkili olan ve beşeri coğrafyanın geniŐ bir alanını kapsamaktadır. 1950 ve 1960'ların mekânsal bilim paradigmasıyla iliŐkili olarak geliŐen “*niceliksel dđnüş*”e tepki olarak ortaya çıktı. Bu bağlamda, davranışsal coğrafyanın temel hedefi, insanların çevreyi nasıl ve neden böyle algıladıklarını ve bu algıların gerçek mekânsal davranışları nasıl etkilediğini anlamaktır (Argent, 2017:1).

DAVRANIŞSAL COĞRAFYA

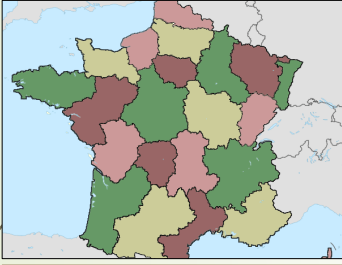
Coğrafyacılar, 1960'ların başlarında, coğrafyadaki kantitatif (nicel/sayısal) yaklaşımların nesnelliği, evrenselliği ve doğruluğunu sorgulamıő (Kitchin 2006), niceliksel perspektiflerden uzaklaőmak ve gerçekliği daha iyi yansıttığı dűőnűlen yaklaşımlara yönelmiőlerdir (Johnston 1997).

DAVRANIŞSAL COĞRAFYA

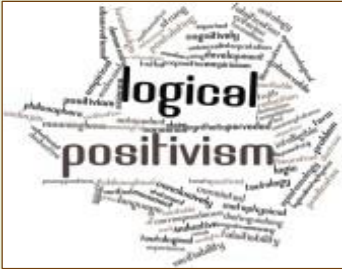
3

→ Çevresel Determinizmin eleştiriye uğraması

→ Bölgeselciliğin bilim olarak kabul edilmemesi, eleştirilmesi

→ Sayısal Devrim ile birlikte, pozitvizmin yerleşmesi

→ Sübjektif dünyalar ve insanın mekânsal davranışı

DAVRANIŞSAL COĞRAFYA

İstatistiksel analiz, matematik ve mekânsal modellerin tek başına mekânsal örüntüleri ve mekânsal davranışları açıklamakta yetersiz olduğu ileri sürülmüştür. Bu bağlamda, davranışsal coğrafya, bu nedenle insanlar ve çevreler arasındaki ilişkiyi anlamak için bir yaklaşım olarak ortaya çıktı (Argent 2017: 164).

Niceliksel devrimin metodolojileri ve teorilerinden farklı olarak, davranışsal coğrafya, insan davranışındaki farklılıkları ve insan-çevre etkileşimlerinin ve bireysel mekânsal davranışların arkasındaki psikolojiyi vurgulamıştır (Johnston 1986, 1997; Peet 1998; Nayak ve Jeffery 2011).

DAVRANIŞSAL COĞRAFYA

İnsan öznelliği ve düşünme, algılama, bellek ve tutumlar gibi insan davranışsal süreçleri, mekânsal etkinlik ve örüntüleri anlamaya yardımcı olmak için incelenmiştir (Golledge 2006).

Davranışsal coğrafya, coğrafya disiplini için önemli bir dönüm noktası olmuŐtur çünkü insanları aktör olarak konumlandırmıŐ, mekânsal ilişkileri ve coğrafî ortamları etkilemiştir (Argent 2017: 164).

1960'ların ortalarına kadar, Kuzey Amerika coğrafya literatürü nadiren Afrika kökenli Amerikalılarla araŐtırmalarda bulunmuŐtur (Dwyer 1997).

DAVRANIŞSAL COĞRAFYA

Her ne kadar Bill Bunge (1965, 1971), Don Deskins (1969), Fred Donaldson (1969), John Hart (1960) ve Richard Morrill (1965) gibi bir avuç coğrafyacı da ırk hakkında eleőtirel araőtırmalarda bulunsa da, bu alanda yapılan çalışmalar oldukça sınırlıydı. 1960'larda coğrafyada doktorasını sürdürürken ırkla ilgili sorunları araőtıran tek Siyahi Amerikalı coğrafyacı Harold Rose, önemli çalışmalar yapmıŐtır.

Harold Rose

DAVRANIŞSAL COĞRAFYA

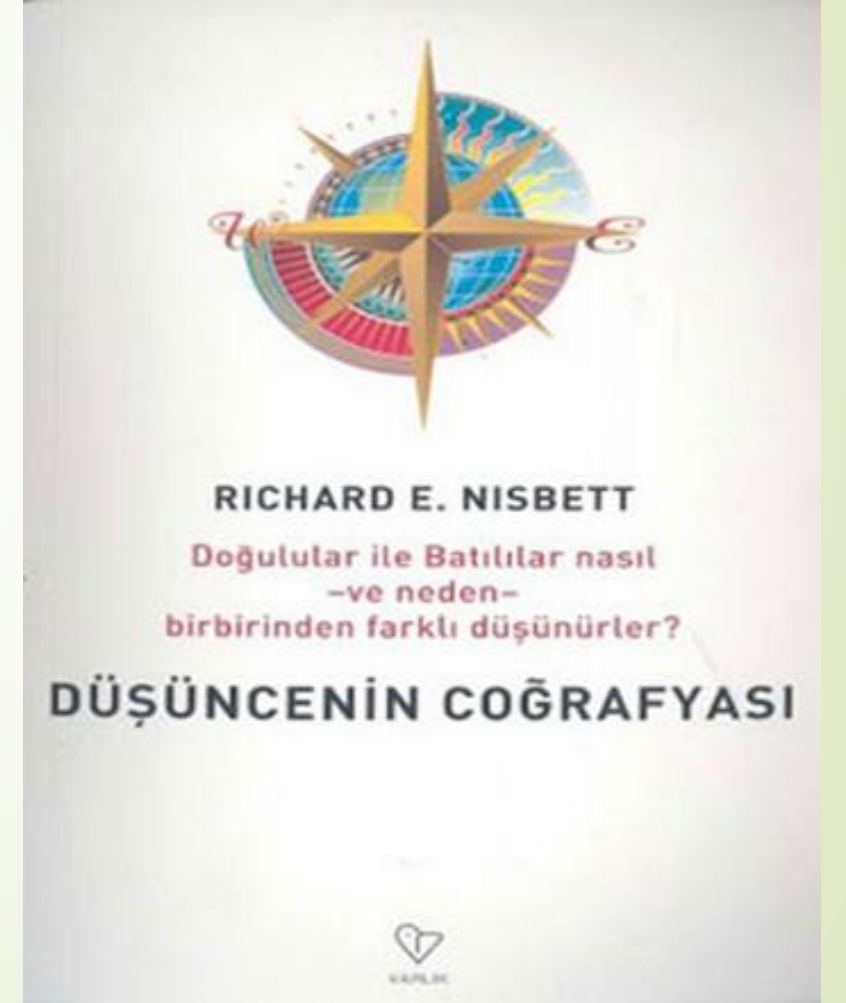
Akademik kariyerinin ilk on yılı boyunca Harold, ABD'de ağırlıklı olarak beyaz bir üniversitede coğrafya öğretiminde doktora yapan tek Afrika kökenli Amerikalıydı... Farklı bir tutum ve davranıő formuyla Harold, ırk ve sınıfsal ayrımcılık zerinden coğrafyaya katkılar sağlamıőtır.

Harold'ın araőtırması tartıőmalı olarak görölüyordu ve çalıőmaları genellikle coğrafyacılar tarafından olumsuz olarak ele alındı. İőine geri dönmesine rağmen, Harold ısrarcı kaldı ve ayrıőma ve ırkçılık konularını araőtırmaya devam etti (Choi , 2018).

DAVRANIŞSAL COĞRAFYA

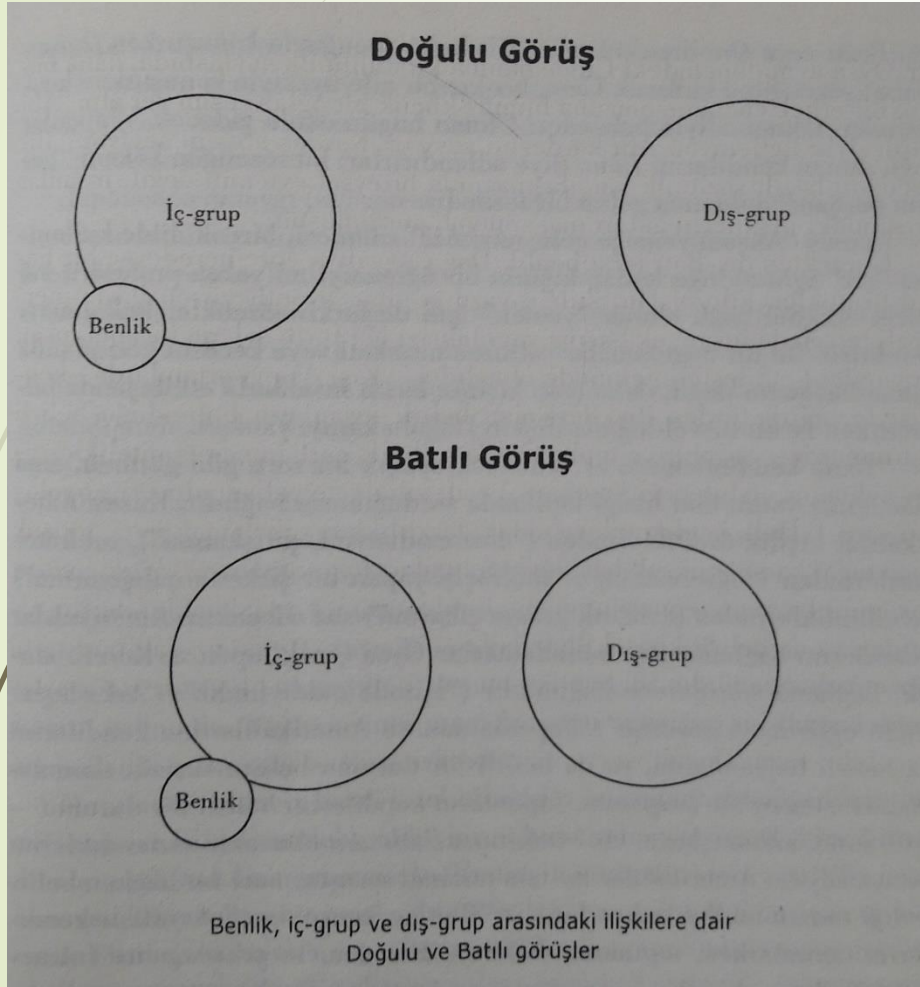
Düşünce- coğrafya ilişkisini kaleme alan Richard E. Nisbett'in *Doğulular ile Batılılar nasıl ve neden birbirinden farklı düşünürler?* (2015), adlı kitabı önemli bir kaynak eser niteliindedir...

Antik Yunandan günümüz modern Batı dünyasına kadar özellikle «*bireysel kimlik ve bireycilik*» anlayışlar, Doğu dünyasında ise, örneğin Çinlilerde birey değil, toplum, diğer bir ifadeyle kolektif eylem söz konusudur...

DAVRANIŞSAL COĞRAFYA

9

Richard Nisbett'in yaptığı bir göz takibi araştırmasına göre, Doğu Asyalıların bir imgede arka planda yer alan şeyleri incelemek için daha fazla zaman harcadığını, Amerikalıların ise fotoğrafın odaklandığı nesneyi incelediği görüldü. Bu bakış açısı daha ileri bir tarihte hatırlanacak şeyleri de belirliyor. Japonya ve Kanadalı çocukların yaptıkları resimler karşılaştırıldığında bu ayrımların küçük yaşta ortaya çıktığı görülüyor (Robson, 2017). Batı daha bireysel ve sonuç odaklı, Doğu ise daha toplumcu ve sebep odaklı bir düşünce kültürüne sahiptir (Nisbett, 2015: 53).

DAVRANIŞSAL COĞRAFYA

Davranışsal coğrafyada Başlıca Araştırma Alanları ve Temsilcileri

JOHN R. GOLD

Davranışsal
Coğrafyaya
Giriş

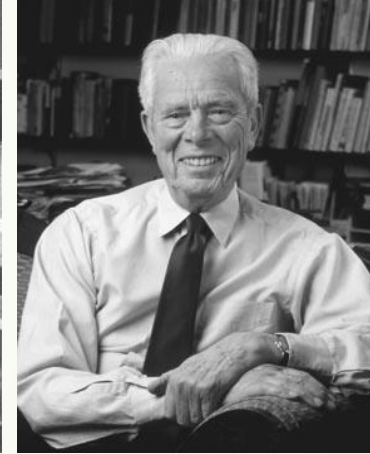
**REGINALD G.
GOLLEDGE**

Yol Bulma
Davranışı

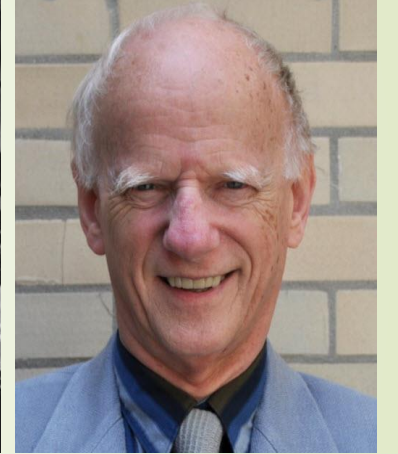
PETER GOULD

Zihinsel
Haritalar

GILBERT F. WHITE

Doğal
Afetler

KEVIN R. COX

Davranışsal
Coğrafya,
Subjektif mekan

DAVRANIŞSAL COĞRAFYA

Türkiye’de, Davranışsal Coğrafya Alanında Yapılmış Başlıca Çalışmalar

- ❖ Özgüç, N., Tümertekin, E. 2000. Coğrafya: Geçmiş, Kavramlar, Coğrafyacılar, Çantay Kitapevi, İstanbul
- ❖ Tümertekin, E., Özgüç, N. 2015. Beşeri Coğrafya/İnsan, Kültür, Mekân, Çantay Kitabevi, İstanbul
- ❖ Özgen, N., Bindak, R. 2017. Mekân - Cinayet Bağıntısına Küresel Bir Bakış: Bir Davranışsal Coğrafya Çalışması. İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi. 6 (2), 1070-1087
- ❖ Üçışık-Erbilen, S. 2012. Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi. Kentsel Mekan Algılamasına Bir Örnek: Gazimağusa (İsmet İnönü Bulvarı. Özel Sayı 1: 157-166
- ❖ Aliağaoğlu, A. 2007. Davranışsal Coğrafyaya Bir Örnek: Öğrenci Merkezli Balıkesir Şehir İmajı. Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi. 17 (1), 17-44
- ❖ Karadağ, A., Türüt, H. 2013. Üniversite Öğrencilerinin Kentsel Çevre Algısı Üzerine Bir Araştırma: İzmir Örneği. Coğrafi Bilimler Dergisi. 11(1), 31-51
- ❖ Aliağaoğlu, A., Çildam, S.Y. 2017. Balıkesir’de Şehrsel İmaj: Şehrsel Problemlerin Tespitine Yönelik Bir Araştırma, Doğu Coğrafya Dergisi, Cilt 22, Sayı 37, s. 35-52.
- ❖ Aliğaoğlu, A., Uzun, A. 2017. "Üniversite Öğrencilerinin Şehir İmajlarına Yönelik Bir Araştırma: Balıkesir Üniversitesi Örneği", Afyon Kocatepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Dergisi, Cilt 9, Sayı 1, s. 39-58
- ❖ Tuncel, H. 2007. Türk öğrencilerin zihin haritalarında İslam ülkeleri. Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi. 12 (2), 83-103
- ❖ Karakaş, E. 2013. Suç Mekan İlişkisi Açısından Elazığ Şehrinde Hırsızlık Suçları (2001- 2007). E- Journal of New World Sciences Academy. 8 (1), 1-25